

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นในจังหวัดภูเก็ต

Health Tourism Patterns to support Japanese Tourists Needs in Phuket Province

ดร.จุฑาทิพย์ สุจริตกุล¹

คณะศิลปศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์

E-mail address: dr.juthathip@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were: (1) to study the factors that effect to Japanese tourists behavior who travel to Phuket for health tourism, (2) to study the types of health tourism most suited to Japanese tourists, (3) to propose guidelines on improving the way of health tourism management. This research used the qualitative method, and Key informant were 15 Japanese tourists. The results of this research were: (1) Factors that influence tourist behavior include prior experience in using health services in Japan, previous travels to Thailand and Phuket, information from websites, friends or acquaintances who have used the service before, their purpose for using the service, and the cost of the service, (2) The popular types of tourism were nature-based tourism and local wisdom based tourism. These include aquatic sports such as diving and swimming, spa treatment, ancient Thai massage, health foods and herbal medicine. Factors that promote these two types of tourism were period of travel time, cost and public relations, (3) A suggestion on improving tourism in the future is to manage tourism in new ways that emphasize local wisdom, value added creation, doing activity together, and promotes penetration into new target groups such as the elderly.

Keywords: Health Tourism/ Japanese Tourists/Health Tourism Model/ Behavior

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต (2) ศึกษาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น (3) เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ คือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว คือ ประสบการณ์การใช้บริการเชิงสุขภาพจากที่ญี่ปุ่น, เคยเดินทางมาประเทศไทยและภูเก็ต, ได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากเว็บไซต์ เพื่อนหรือคนรู้จักที่มีเคยใช้บริการและบริษัทนำเที่ยว, เป้าหมายที่ใช้บริการ, ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ (2) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิง

สุขภาพที่นิยม คือ รูปแบบที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก และรูปแบบที่เน้นภูมิปัญญาพื้นบ้าน รูปแบบที่นิยม คือ กีฬาทางน้ำ, ดำน้ำ, ว่ายน้ำ และ สปา นวดแผนไทยโบราณ อาหารเพื่อสุขภาพ ยาสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งสองรูปแบบคือ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ (3) แนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวในอนาคต คือ รูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ควรเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น, สร้างมูลค่าเพิ่ม, ควรส่งเสริมและการเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อาทิ กลุ่มผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ/ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น/ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ/ พฤติกรรม

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในระดับโลก ซึ่งพิมพ์รณ สุจารินพงษ์ (2549) ได้กล่าวว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในด้านการสร้างงาน สร้างอาชีพ กระจายรายได้สู่ประชาชน เป็นรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ช่วยสนับสนุนฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นที่เป็นมรดกควรค่าแก่การอนุรักษ์และนำออกมาเผยแพร่ให้ชาวโลกรู้ เป็นอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดการกลมกลืนระหว่าง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ประเทศไทยมีใช้ประเทศเดียวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเท่านั้น ต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาก็ส่งเสริมและเปิดตลาดการท่องเที่ยวเช่นกัน ส่งผลให้มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวมีทางเลือกมากขึ้น คู่แข่งเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันทางด้านราคาสูงขึ้น อีกทั้งนักท่องเที่ยวรายเก่าก็มีระดับค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวลดลง พฤติกรรมการท่องเที่ยว

เปลี่ยนไป ค่าบริการท่องเที่ยวไม่สามารถปรับราคาได้ สำหรับในประเทศไทยมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างมากและพบว่า นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจข้อมูลนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยว 3 อันดับแรกที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ จีน มาเลเซีย และญี่ปุ่น (กรมการท่องเที่ยว:2558) จากข้อมูลของ JNTO (2016) พบว่าในปี 2016 จำนวนชาวญี่ปุ่นที่เดินทางออกนอกประเทศ จำนวน 16,213,789 คน มีจำนวน 1,381,702 คนเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทย เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมีความคงอยู่ในการเป็นตลาดหลักของไทย มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละมากกว่า 1 ล้านคน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวซ้ำ มีค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4,392.81 บาทต่อคนต่อวัน เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมีค่าใช้จ่ายต่อวันอยู่ที่ 4,725.04 บาทสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยม คือ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ทางทะเล ชายหาด สปา สถาบันเทียงยามค้ำคืน และชอบรับประทานอาหารไทย

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย:2552 และกรมการท่องเที่ยว:2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อดำรงจำนวนของนักท่องเที่ยวและสนองตอบต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อแข่งขันกับต่างประเทศประเทศไทยจึงมีการปรับกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยว โดยประเทศไทยเป็นประเทศแรกๆที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยเริ่มมาตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2533 และในปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลมีนโยบายผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งภูมิภาคเอเชีย (Medical Hub of Asia) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Capital Spa of Asia/ Thailand as a world class spa destination (Global Spa Summit, 2011:77) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐและดำรงการคงอยู่ของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อเป็นแนวทางการในการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต
2. ศึกษา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น
3. เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือ การเดินทางใดๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ คือ ประการที่ 1 การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร ประการที่ 2 การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเองไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อการสงคราม ประการที่ 3 เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมเยือนญาติมิตร ความเบิกบาน บันเทิงเรีงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่างๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้และเพื่อติดต่อธุรกิจ

Van Sliepen (in Weiler and Hall 1992) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวหมายถึง “1. อาศัยอยู่ห่างจากบ้านหรือที่อยู่อาศัย 2. มีส่วนสำคัญในการดูแลสุขภาพ 3. มีการกระทำในการพักผ่อนหย่อนใจ”

Laws, E. (1996) กล่าวว่า “การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการเดินทางจากบ้านไปยังจุดหมายต่างๆ เพื่อดูแลสุขภาพอย่างหนึ่งและเป็นประเภทหนึ่งของการพักผ่อน”

Young Kim et al (2009) สรุปว่า “การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการท่องเที่ยวจากผู้อาศัยในที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเป้าหมายในการดูแลสุขภาพและการท่องเที่ยวควบคู่กัน”

สรุป การท่องเที่ยวหมายถึงการจากบ้านโดยมีเป้าหมายอย่างน้อย 2 ประการ คือ เพื่อการพักผ่อนและเพื่อการดูแลสุขภาพควบคู่กัน

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจแบ่งออกได้ตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็น 2 ประเภทดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552) 1) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) การท่องเที่ยวแบบนี้เป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจโดยเจียดเวลาจากการเดินทางท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาทำร่วมกันด้านการส่งเสริมสุขภาพในที่พักหรือนอกที่พักอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีคุณภาพมาตรฐานอย่างแท้จริง 2) การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) เป็นการเดินทางไปท่องเที่ยว ณ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจหรือเป็นสถานที่ที่จัดไว้สำหรับการบำบัดรักษา เพื่อกิจกรรมด้านการบำบัดรักษาสุขภาพ การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล หรือสถานที่ที่มีบุคลากร กระบวนการ และบริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เช่น การเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวแล้วมีการตรวจร่างกายรักษาโรคต่างๆ ร่วมด้วย

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สำนักงานการท่องเที่ยว (2546) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อบำบัดโรค บำรุงสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต การออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเพื่อรักษาสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมย่อยของการเล่นกีฬาด้วย ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า กิจกรรมประเภทสปีดและการเล่นกีฬา เป็นรูปแบบกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุด โดยปิติตดา ดันติเวชกุล (2546:31-41) ได้จัดรูปแบบกิจกรรมการให้บริการส่งเสริมสุขภาพที่แตกต่างหลากหลายในโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health promotion Tourism) ที่บริษัทนำเที่ยวเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวได้แก่ (1) การนวดแผนไทย (2) การนวดเท้า (3) การอบ/ประคบสมุนไพร (4) สูดควันบำบัด (5) การบริการอาบน้ำแร่ (6) วารีบำบัด (7) การฝึกกายบริหารท่าทางยศาสตร์ (8) การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา (9) การบริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ (10) การบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม

สำหรับการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในต่างประเทศ อาทิ ประเทศเกาหลีใต้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพออกเป็น 4 รูปแบบคือ รูปแบบที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก เช่น น้ำพุร้อน อบทราย เดินป่า โปรแกรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รูปแบบที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นเอง อาทิ การรักษาโรคความสวยความงาม ลดความอ้วน ให้การศึกษา

เกี่ยวกับจิต รูปแบบที่3. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ บนพื้นฐานองค์ความรู้ของชุมชน เช่น สมุนไพร ยาพื้นบ้าน หรืออาหารพื้นบ้าน รูปแบบที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเชิงบริการทางการแพทย์ เช่น การรักษาโรค ผ่าตัด ศัลยกรรม (อ้างจาก Jeju style health tourism model, 2009)

Melanie Smith, Laszio Puczko (2009: 7) ได้เสนอรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสุขภาพแข็งแรงที่ดี (Concept of Health and Wellness Tourism) โดยกำหนดขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพออกเป็น 2 แบบ คือ เพื่อสุขภาพที่ดี (Wellness) และเพื่อการรักษาโรค (Medical) โดยการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่ดี ได้แก่ โยคะและสมาธิ การให้การศึกษากับจิตวิญญาณ ดนตรีบำบัด การพักผ่อนหรือกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ การดูแลสุขภาพความงาม กีฬา และการออกกำลังกาย อาหารเพื่อสุขภาพ การบำบัดเพื่อการผ่อนคลาย เป็นต้น สำหรับการท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรค ได้แก่ การรักษาโรค การผ่าตัด การศัลยกรรม การจัดฟันและรักษาช่องปาก การดูแลผู้ป่วย การพักผ่อน เป็นต้น และได้แยกประเภทของสถานที่ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ ด้านฟื้นฟู อาทิ สปา หรือ คลินิกและโรงพยาบาล, ด้านพักผ่อน อาทิ โรงแรมหรือรีสอร์ท, ด้านการจัดกิจกรรม อาทิ เรือสำราญ ศูนย์สันทนาการต่างๆ

จากการศึกษารูปแบบการให้บริการการส่งเสริมสุขภาพต่างๆ ที่หลากหลายในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งของไทยและต่างประเทศ พบว่ามีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพออกเป็น 2

รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และการท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรค ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้จะเน้นการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และศึกษาถึงความสนใจและความต้องการที่จะใช้บริการของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น เพื่อนำเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อไปในอนาคต

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (อ้างจาก จิรา บัวทอง: 2550 และ Cooper, Scott and Kester:2006) พบว่า 1. ด้านสังคม กลุ่มอายุของนักท่องเที่ยวจะเปลี่ยนไป คือ คนสูงอายุเนื่องจากจำนวนคนสูงอายุมีมากขึ้น จำนวนคนโสดจะเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งครอบครัวที่มีบุตรจะมีจำนวนน้อยลง ส่งผลให้กลุ่มนี้มีความพร้อมและความต้องการที่จะเดินทางมากยิ่งขึ้น การดูแลสุขภาพจะเป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น รวมถึงการผ่อนคลายทางจิตใจ 2. ด้านปัจจัยทางเทคโนโลยี จะมีการวางแผนการท่องเที่ยวและทำได้สะดวกรวดเร็ว การคมนาคมสะดวก ราคาถูก 3. ด้านเศรษฐกิจ การแข่งขันทางธุรกิจท่องเที่ยวทำให้ราคาของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมีราคาถูกลง และนักท่องเที่ยวก็สามารถหาสินค้าและเพิ่มทางเลือกที่มีคุณภาพดีและราคาถูกกว่า การเปิดเสรีทางการค้าทำให้เกิดการเจรจาซื้อขายสินค้าและบริการมากยิ่งขึ้น มีผลต่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม 4. ปัจจัยทางชีววิทยา นักท่องเที่ยวจะมองหาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและมีความรับผิดชอบต่อ

สิ่งแวดล้อม 5.ปัจจัยทางการเมือง การก่อการร้าย ทำให้นักท่องเที่ยวกังวล การเปิดประเทศของจีน ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนที่หลังไหลไปท่องเที่ยวทั่วโลก และประเทศจีนก็ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก

สำหรับนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น JTB Tourism Research and Consulting Co. (2016) ได้ทำการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวจีน ญี่ปุ่น ในปีค.ศ.2016 จำนวน 3,399 คน เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น พบว่า รูปแบบแพ็คเกจทัวร์ แบบอิสระ หรือ Free Plan 38.9% ลำดับต่อมาคือดำเนินการจองตั๋วเครื่องบินและโรงแรมแบบแยกการจองและจองด้วยตนเอง 21.2% สำหรับรูปแบบอื่น อาทิ การแบบเหมาจ่าย (โรงแรมโปรแกรมนำเที่ยว อาหาร ตั๋วเครื่องบิน) หรือจองตั๋วเครื่องบินอย่างเดียว หรือ แบบกรุ๊ปทัวร์ ก็จะมีลำดับต่อมา นอกจากนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 15-29 ปี 33.9% และเพศชายอายุ 15-29 ปี 23.6% แต่นักท่องเที่ยวอายุ 60 ปีขึ้นไปเพศหญิงตลาดกำลังกว้างขึ้น เป้าหมายการเดินทาง คือ เพื่อการท่องเที่ยว 74.6%, ไปเยี่ยมครอบครัวหรือเพื่อน 13.7% ทำธุรกิจ 11.6% ซึ่งจากผลการสำรวจข้างต้นพบว่าพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนได้เปลี่ยนไปจากเดิมที่ท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ หรือแบบกรุ๊ปทัวร์ มีโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่ายได้กลายมาเป็นนักท่องเที่ยวแบบอิสระหรือ Free Plan ส่งผลให้การกำหนดรูปแบบในการท่องเที่ยวเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนแปลง

แผนการเดินทางและรูปแบบการท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยทางเอกสาร ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นการหารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ญี่ปุ่น เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล, ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว, พฤติกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวชาวจีน ญี่ปุ่น, ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต, รูปแบบทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนาคต

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด และเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยในระหว่างการสัมภาษณ์จะมีสมุดจดบันทึก ปากกา และเทปบันทึกเสียง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 15 - 20 นาที มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยด้วยตนเองว่ามีข้อครบถ้วนของข้อคำถามและตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด หลังจากนั้นส่งเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวตรวจสอบอีกครั้ง สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่าง จะเลือกตัวอย่างเฉพาะผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ นักท่องเที่ยวชาวจีน ญี่ปุ่นที่เข้ารับบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญมีจำนวน 15 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จะสร้างข้อสรุปแบบอุปมัย

ด้วยการหาลักษณะร่วมและแสดงความเชื่อมโยงของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น หลังจากนั้นก็จึงอภิปรายผลและนำผลสรุปด้วยวิธีการอุปนัยเพื่อสรุปรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและนำเสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนาคต

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน เพศหญิง จำนวน 12 คน และเพศชาย 3 คน, อายุเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี และระหว่าง 31–40 ปี อยู่ในระดับที่รองลงมา, ส่วนใหญ่สถานภาพโสด, มีระดับการศึกษา คือ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี, ประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน และรองลงมา คือแม่บ้าน, มีรายได้เฉลี่ย 30,000 – 40,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด

2. ผลการศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น สามารถแยกออกเป็นปัจจัยในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ปัจจัยระยะเวลาในการท่องเที่ยว จะพำนักระยะสั้น 3 – 5 วัน เนื่องจากข้อจำกัดเวลาในการกลางวันหรือลาพักผ่อน

2) ปัจจัยด้านความถี่ในการเดินทาง กลุ่มตัวอย่างเคยมาภูเก็ตมากกว่า 1 ครั้งจำนวนมาก และรองลงมาคือเที่ยวภูเก็ตเป็นแห่งแรก

3) ปัจจัยด้านลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะเดินทางกับเพื่อนหรือครอบครัว ไม่เดินทางคนเดียว

4) ปัจจัยด้านลักษณะการท่องเที่ยว จะเป็นการท่องเที่ยวแบบอิสระ หรือ Free plan ผ่านบริษัทนำเที่ยวในภูเก็ต

5) ปัจจัยด้านช่วงเวลาในการท่องเที่ยว คือ เป็นช่วงวันหยุด

6) ปัจจัยด้านแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ท่องเที่ยว คือ เพื่อน/ญาติพี่น้อง/คนรู้จักแนะนำ มากที่สุด รองลงมาคือศึกษาผ่านเว็บไซต์/อินเทอร์เน็ตและหนังสือนำเที่ยว นอกจากนี้เมื่อได้รับคำแนะนำจากมัคคุเทศก์ก็มีผลต่อการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น

7) ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว คือ พักผ่อน และเที่ยวชมธรรมชาติ รองลงมาคือรักษาสุขภาพให้แข็งแรง

8) ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการรับบริการ คือ อยู่ระหว่าง 500 – 3,000 บาท

9) ปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ นวดแผนไทยโบราณและสปา และรองลงมาคือการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ

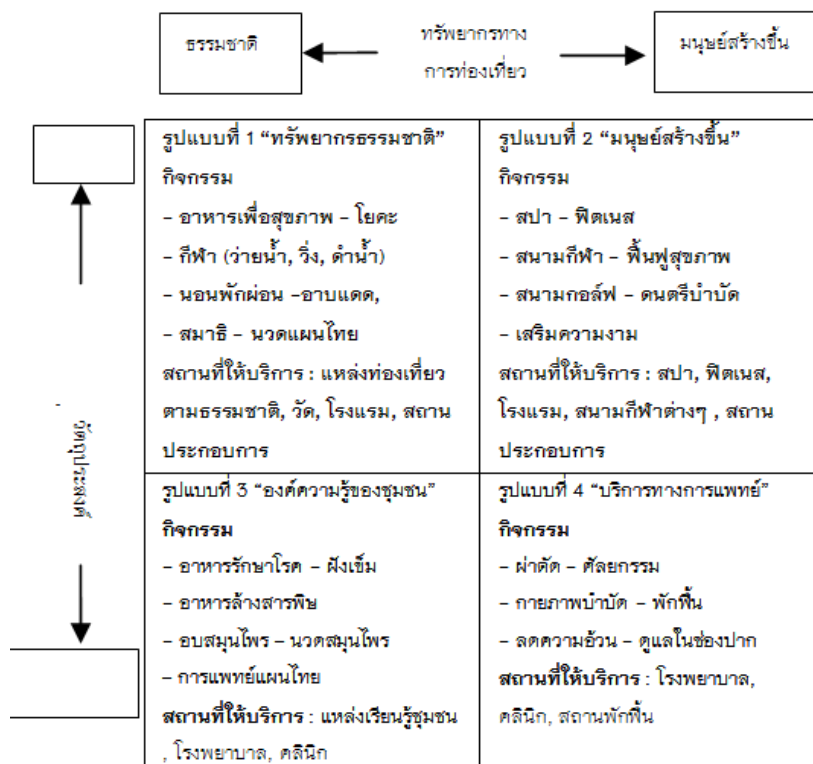
10) ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการรับบริการกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ เคยมีประสบการณ์มาก่อนที่ประเทศญี่ปุ่น

จึงสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น จะแบ่ง

ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว (Repeater) กลุ่มนี้จะกลับมาใช้บริการใหม่เมื่อกลับมาจากเกิด แต่อาจจะมีการเปลี่ยนสถานที่หรือสถานประกอบ เนื่องจากมีการหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพิ่มเติมทั้งในด้านราคา ผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ และกลุ่มนี้จะวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว คือ เน้นการพักผ่อน กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงอยู่ไม่ไกลที่พัก และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว กลุ่มนี้จะเน้นหาประสบการณ์ใหม่ๆ ใช้เวลากับ

กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกด้าน แต่ทั้ง 2 กลุ่มมีพฤติกรรมเหมือนกัน คือ มีการศึกษาข้อมูลก่อนการเดินทาง ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สถานบริการ กิจกรรมที่ต้องการ รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ จากเพื่อน/ญาติพี่น้อง/คนรู้จัก รวมถึงเว็บไซต์และหนังสือแนะนำเที่ยว โดยจะมีการนำข้อมูลที่ได้มาปรึกษากับเพื่อนร่วมเดินทางเพื่อตัดสินใจใช้บริการ

ตาราง 1 เชิงสุขภาพในพื้นที่จังหวัดรูปแบบการท่องเที่ยว

ดัดแปลงจาก “Jeju Style Health Tourism Model” และงานวิจัยของ Smith Melanie and Puczko Laszlo (2009)

2.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น

จากการวิเคราะห์เอกสารจากประเภทการท่องเที่ยว จากประเภทการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และการท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาโรค รวมถึงการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ในงานวิจัยฉบับนี้ได้จัดรูปแบบการท่องเที่ยวออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เน้นทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก อาศัยทรัพยากรตามธรรมชาติของจังหวัดภูเก็ต เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คลายเครียด ดูแลรักษาสุขภาพกาย จิต และวิญญาณให้แข็งแรง อาทิ การพักผ่อน, อาบแดด, ว่ายน้ำ และการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ การนวดแผนไทย นอกจากนี้การรับบริการรูปแบบนี้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลจากเว็บไซต์, เพื่อน, จากคนรู้จักที่เคยมาท่องเที่ยว อีกทั้งได้ข้อมูลจากหนังสือแนะนำการนำเที่ยว พร้อมทั้งจากบริษัทนำเที่ยว เมื่อได้รับบริการแล้วก็เกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการอีก อีกทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบนี้สามารถหาสถานประกอบการและการเข้าถึงการบริการได้ง่าย ไม่ว่าจะป็นริมชายหาดในโรงแรมที่พัก เป็นต้น และ , นักท่องเที่ยวจะใช้เวลากับกิจกรรมนี้มากที่สุด รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงและเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในประเทศญี่ปุ่นถือว่าต่ำกว่ามาก

รูปแบบที่ 2 คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยรูปแบบนี้เน้นการดูแลและป้องกัน

โรคเป็นหลัก ซึ่งกิจกรรมต่าง อาทิ สปาสนาม , ความสะดวกสบายสถานเสริม , ฟิตเนส , สนามกีฬา , กอล์ฟ เป็นต้น จากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้รองลงมา เนื่องจากรูปแบบนี้จะเป็นรูปแบบที่เน้นเฉพาะเจาะจงกลุ่มนักท่องเที่ยว อาทิ นักท่องเที่ยวที่เล่นกอล์ฟ หรือ แข่งกีฬา มาราธอน หรือปั่นจักรยาน เป็นต้น สำหรับกิจกรรมสปา นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นจะใช้เพียงครั้งเดียวสำหรับการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง เนื่องจากจะต้องใช้เวลาไปกับกิจกรรมอื่นๆ ด้วย

รูปแบบที่ 3 คือ รูปแบบเน้นองค์ความรู้ของชุมชนหรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นรูปแบบที่อาศัยองค์ความรู้ของท้องถิ่นที่เน้นการรักษาโรค อาทิ การใช้สมุนไพรประคบฝังเข็ม เป็นต้น , วารีบำบัด , โดยรูปแบบนี้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงประโยชน์ของรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทนี้ แต่กลุ่มตัวอย่างป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเป็นหลัก จึงให้ความสำคัญกับรูปแบบการท่องเที่ยวนี้้น้อยมาก

รูปแบบที่ 4 คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เน้นบริการทางการแพทย์ วัตถุประสงค์ของการบริการรูปแบบนี้ คือ เน้นการรักษาโรคเป็นหลัก ซึ่งไม่ใช้วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่ได้สะท้อนถึงพฤติกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ซึ่งขัดกับผลการดำเนินงานที่พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีส่วนแบ่งทางการตลาด ถึง 38% ในตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เน้นบริการทางการแพทย์ (Global Spa Summit, 2011:76)

2.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อไปในอนาคต

1) เน้นการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความสนใจที่จะเลือกการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถใช้เวลาว่างร่วมกันหรือในสถานที่เดียวกัน อาทิ สามีตี๋กอล์ฟ ภรรยาใช้บริการสปา หรือ นวดแผนโบราณ เป็นต้น

2) การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงผสมผสาน พบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อจำกัดในด้านระยะเวลาในการพำนักในสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งๆ ต้องการประสบการณ์ที่หลากหลาย ส่งผลให้ภาคเอกชนควรเพิ่มและยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้หลากหลายขึ้น เพื่อเพิ่มทางเลือกและสร้างประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวอีกครั้งหนึ่ง

3) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่าคนญี่ปุ่นนิยมสร้างประสบการณ์ทางตรงและเพิ่มประสบการณ์ในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน การเพิ่มกิจกรรมในแต่และรูปแบบ โดยเฉพาะรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 เพื่อให้ลูกค้าสนใจในการท่องเที่ยวรูปแบบนี้เพิ่มขึ้น อาทิ การนำผักผลไม้พื้นเมืองมาใช้ในการประกอบอาหารและสอนทำอาหาร การสอนทำผ้าบาติก เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4 นั้น ยังไม่ใช้เป้าหมายในการท่องเที่ยวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แต่ให้ข้อเสนอแนะว่าเนื่องจากญี่ปุ่นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจาะตลาดผู้สูงอายุจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรูปแบบที่ 3 และรูปแบบ

ที่ 4 ประสบความสำเร็จ อีกทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง ความสามารถในการใช้จ่ายสูง และพักพำนักอยู่เป็นระยะยาวนาน ซึ่งจะสร้างมูลค่าและกระจายรายได้ให้แก่คนในพื้นที่

สรุปและอภิปรายผล

1) สรุปผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยด้านเวลาหรือระยะเวลาการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ท่องเที่ยว และปัจจัยด้านราคาหรือค่าใช้จ่ายในการรับบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการและการกลับมาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทิพย์วรรณ ทัดเทียมเพชร (2548) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ประเทศไทยมีค่าครองชีพ ราคาถูกมากกว่าเดินทางไปยังประเทศอื่น

2) สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 ตามลำดับ เนื่องจากปัจจัยด้านระยะเวลา ปัจจัยด้านราคาหรือค่าใช้จ่าย และปัจจัยด้านแหล่งการรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพร มหาชัย (2544) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพ เหตุจูงใจที่ใช้บริการ เช่น มีความสนใจในการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ มีคนรู้จักแนะนำให้รู้จัก

หรือต้องการหาประสบการณ์เกี่ยวกับการบริการสปา ในขณะที่เดียวกันนักท่องเที่ยวทราบข้อมูลเกี่ยวกับสปาโดยผ่านทางอินเทอร์เน็ตและด้วยตนเอง และการบริการที่ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ การบริการประเภทนวด ได้แก่ นวดแผนไทยโบราณ และการนวดด้วยน้ำมันหอมระเหย โดยเฉลี่ยแล้วใช้บริการ 2 ชั่วโมงต่อครั้ง

สำหรับรูปแบบที่ 3 และ 4 นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังไม่ชัดเจน โดยเป้าหมายของการท่องเที่ยวรูปแบบนี้จะเน้นไปยังผู้สูงอายุเป็นหลัก และแนวโน้มของสังคมในอนาคตจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงจำเป็นแต่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อเสนอแนะถึงรูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับ Prathung Hongsrangon (2006) พบว่านักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเป็นกลุ่มตลาดขนาดใหญ่ มีกำลังการใช้จ่ายสูง แต่กลุ่มนี้จะมีการวางแผนการใช้บริการต่างๆก่อนการเดินทาง โดยการศึกษาข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากทุกภาคส่วนจึงจะมีผลกระทบต่อการเดินทางที่สะดวกของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก อีกทั้งจากการสัมภาษณ์ พบว่าค่าใช้จ่ายของประเทศไทยค่อนข้างที่จะต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศญี่ปุ่น แต่มีข้อจำกัด คือ ด้านการสื่อสารทางภาษา และผู้ที่จะคอยดูแล รวมถึงการเข้าถึงระบบประกันสุขภาพของญี่ปุ่น จึงเป็นสิ่งที่ควรที่จะปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไขต่อไปในอนาคต

3) สรุปผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการเสนอการพัฒนา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนาคต ควรออกแบบการจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการของ

นักท่องเที่ยวและสามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ โดยสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เพื่อเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลีรัตน์ การดี และคนอื่นๆ (2547: 300) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ(สปา) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภาพรวม ทั้งในด้านกายภาพสถานบริการสภาคอร์ผ่านมาตรฐานทั้งทางด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม มีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น แนวโน้มในอนาคตจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น จึงควรดำเนินการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นและนำภูมิปัญญาของชาวบ้านมาใช้ในสปาให้มากขึ้น มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย ควรมีบริการครบวงจร และมีการพัฒนาความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอๆ รวมถึงผลการรายงานของกรมส่งเสริมการค้า (2557) กล่าวว่าในปี 2557 เติบโตขึ้นชั้นสปา (Destination Spa) มีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ 5-6 Hotel & Resort Spa ลดลงร้อยละ 10-30 ขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้งและภูมิภาค เนื่องจากผลของสถานการณ์การเมืองและการประกาศฉุกเฉิน ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง รวมถึงการคู่แข่งในตลาดต่างประเทศมากยิ่งขึ้น การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เป็นแบบผสมผสาน ทั้งการใช้เอกลักษณ์ของไทย ไม่ว่าจะเป็นสมุนไพร ผัก ผลไม้ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแบบดั้งเดิม นอกจากนี้แนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวในอนาคต

คือ การเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อาทิ รูปแบบบริการทางการแพทย์ แต่กิจกรรมบางอย่าง กลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องจากสังคมญี่ปุ่นปัจจุบันนี้เป็น ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ จึงควรนำรูปแบบที่วิจัยนี้ สังคมผู้สูงอายุ กลุ่มนี้เหมาะสำหรับรูปแบบที่ 4 ไปพัฒนาหารูปแบบที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2558). *สรุปสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2559 จาก <http://www.tourism.go.th/home/details/11/221/24335>
- กรมการท่องเที่ยว. (2559). *สถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าไทย พ.ศ.2559 จำแนกตามสัญชาติและถิ่นที่อยู่*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2559 จาก <http://tourism2.tourism.go.th/home/details/11/221/25516>
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2557). *ธุรกิจสปาไทย*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2559 จาก http://www.ditp.go.th/contents_attach/143532/143532.pdf
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2559 จาก <http://thai.tourismthailand.org/สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม/ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว/ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ>
- จิรา บัวทอง. (2550). *มุมมองของ Trip Advisor ต่อนักท่องเที่ยวและการจัดการการเดินทางท่องเที่ยวในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ*. สืบค้นจาก <http://www.etatjournal.com/web/etat-journal/2011/2011-apr-jun/317-trip-advisor>
- ทิพย์วรรณ ทัดเทียมเพชร. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปัทมา ตันติเวชกุล. (2546). *การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. จุลสารการท่องเที่ยว*. 22(1): 30 – 41
- ปาลีรัตน์ การดี และคณะ. (2547). *การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ*. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- พิมพ์วรรณ สุจารินพงศ์. (2549). *มัคคุเทศก์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภาพร มหาชัย. (2544). *พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพ*. ศป.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร
- Cooper, Scott, and Kester. (2006). New and Emerging Markets. *Tourism Business Frontiers*, Volume null, Issue null, pp.19–29.

- Global Spa Summit. (2011). *Research Report: Wellness Tourism and Medical Tourism: Where Do Spas Fit?*. Retrieved December 20, 2016, from http://www.globalspaandwellnesssummit.org/images/stories/pdf/spas_wellness_medical_tourism_report_final.pdf
- Hongsrangan Prathurung. (2006). Japanese Senior Tourists–An Untapped Potential in Thailand’s Tourism Industry. *The Journal of Behavioral Science*. Vol 1(1), September, pp.55–61
- Jeju Free International City Development Center. (2006). *Jeju special self-governing province*. Retrieved December 20, 2016, from <http://english.jdcenter.com/sub3/sub0302.html>
- JNTO. (2016). *Visitor Arrivals, Japanese Overseas Travelers*. Retrieved December 20, 2016, from http://www.jnto.go.jp/jpn/statistics/marketingdata_outbound.pdf
- JTB Tourism Research and Consulting Co. (2016). *Japanese Oversea Travel Research in 2016*. Retrieved December 20, 2016. <https://www.tourism.jp/tourism-database/survey/2016/06/overseas-trip-2016/>
- Laws, E. (1996). Health Tourism: A business opportunity approach. in S.Cliff and S.J. Pp.(Eds). *Health and the International Tourism*, pp.199–214, Routledge: London and New York.
- Smith Melanie and Puczko. (2009). *Health and Wellness Tourism*. Butterworth–Heinemann. London.
- Weiler, B., and Hall,M.C. (1992). *Special Interest Tourism*. Belhaven Press. London
- Young Kim et al.. (2009). *A Framework for Health Tourism: A case study of Jeju Province in the Republic of Korea(South Korea)*, International CHRIE Conference–Refereed Track, July 31st 2009.